

МАРИОН ПОШМАН: „КЕХЛИБАРЕН ПАРК КАЛИНИНГРАД“ (откъс)

Превод от немски език: Ева Пацовска

сп. „Съвременник“ бр.2/2019 г.

Автор:

Марион Пошман е родена през 1969 в гр. Есен и завършва германистика, философия и славистика. Живее като писателка на свободна практика в Берлин. Член е на Немската академия за език и поезия, на немския ПЕН-център и др. Носител е на редица награди, сред които „Петер Хухел“, „Вилхелм Рабе“ и „Клопщок“, номинирана е три пъти за Германската награда за литература.

За произведението:

„Кехлибарен парк Калининград“ възниква вследствие на четириседмичен престой в Калининград по стъпките на философа Йохан Георг Хаман.

За преводачката:

Ева Пацовска-Иванова е преводач от немски език на текстове на Томас Фрам, Андреас Хамбургер и Вивиан Праматаров-Хамбургер, Ханс Тил и др.

Из: Кехлибарен парк Калининград

„Към веселата и радваща духа борба за надмощие на градината! Да бързаме там, където става дума за превръщането на собствената ни земя в земя на цъфтящите градини, от която всеки, дори и най-бедният, може да има своя дял.“

Леберехт Миге, „Градинската култура на XX век“

„Поезията е майчиният език на човешкия род; както градинарството е по-древно от земеделието; живописата от писмеността; песента от декламирането; сравненията от умозаклученията; обмяната от търговията.“

Йохан Георг Хаман, „Естетика накратко“

***

Бастард¹

Заблатени райони. Някой закача вълнени стелки за обувки
на простора в остъклен балкон. Вълната капе.

Прането прецъфтява от вятъра. Някой чупи клонки люляковосин люляк
в градския парк и ги носи към автобуса. Утопична игра.

Одеждите на логоса са отмахнати, а тапицерията на автобуса
сега има най-добрата премяна.

Логистични модели, царистки материали, кариран свят.

Бетон. Метал. Двама мъже пекат нещо на грил в края на паркинга,
в пощата продават разтворими супи, семена, всичко това
е истина. Мерки за спечелване на доверието: градините
са оградени с канап. Кафенето „Марципан“
вече го няма.

Пясък. Тухли. Заравнен град. Решетъчни порти, боядисани
в розово и люляковосиньо, метални лъчи на онова слънце от Изтока,
което постоянно изгрява. Гледка, о, езикова панорама
на Логос креатор. Гледка, разполовена, на фасада и задна страна.

Как само пространството поддава и излага нещата на показ: защитена гора, свободни площи.

Преди и сега.

---

¹ Заглавията на стихотворенията представляват наименования на разновидности на кехлибара, базирани на спецификите на външния им вид – Б. пр

Слонова кост

Поп-ъп парк: имало е намаления на цветя,
засаден е с металургични комбинати, засаден е
с петуниев Ленин, със Сталин от теменужки,
с хризантемен Хрущов – разцъфнете отново
в съзнанието, говорете езици на цветята и на кръвта,
езици на властта.

Тонове кости лежат заровени под моравата.

Разцъфнете и говорете езици! Кой почиства листата тук? Кой сее?
А кой косеше? Бетонните цветя ги боядисват наново
през май, ремонтират панелните блокове, варосват бордюрите
и саксиите; защото големият град се смята
за майка на градините.

Хей парк, говори, хайде говори, за да те видя.

Говори за реликтите, за реликвите, разкажи за своите ракетни
пътешествия до отвъдното, за паметници на бойци, обградили се
с червени лалета, с победи и въздишки и с настояще,
през което протичат извори. Тук бродят онези,
които ще бъдат мъртви.

Кумст²

Обикновеният клон на дърво и неговите епитети: гъвкав,
леко полюшван, отрупан с листа, протегнат надалеч.

Под клона вървят двойки и си четат един на друг
стихотворения от мобилните телефони; зад гърба им
загасващи летни театри, пропита с дъжда
трезвост.

Поставяш начало на парка със стъпки. С всеки твой поглед
тревата избуява, извиват се асфалтови пътеки, връзваш
мостовете на панделки. Само едно намигване и лалето се разтваря.

Изад храстите се показват глави, омотани
в много сложни прически, за секунди тялото им
е буйно и зелено.

А после тънки токчета, пуловери на дупки и ярки перлонови шалове,
огън и меч. Паркът е тялото на мисълта, а аз,
Божият съветник-градинар, говоря за обстоятелството, че всяко
поколение, разхождайки се, създава свят или
губи корените си. Телата продължават, потънали в мисли за храсти,
нататък.

---

² Специфичен немскоезичен термин (нем. Kumpst) за разновидност на кехлибара, който етимологично произлиза от лат. comprope, срвиснем. kumpost 'кисело зеле'. Името е дадено заради визуална прилика с кисело зеле 'кисело зеле'. Името е дадено заради визуална прилика с . Името е дадено заради визуална прилика с начина, по който изглежда киселото зеле – Б. пр.

Пъстър

Деца разплискват чай от чаши върху шепите на родителите си.

Обичта на родината изстива скрита тайно в шепа, упражнява се в умението за закрила, в силата на словото, в разговори с мъртвите. Разпорежда отдих: на всяка улична лампа има високоговорител.

Все още важи, че всички официални празници се прекарват в парка.

Санитарно зелено. Зони на влияние за общински гори. Хигиена на въздуха.

Трайността на парка зависи от чистотата на въздуха.

Декоративно зелено. Програма за залесяване. Надуваем замък с пингвини.

Пластмасови дървета блестят в сектора за развлечение и отново видяното е по-голямо от помисленото. Маскирани животни в елегии. Елити. Елисей.

Завързани за ръцете на малки момиченца, балони

със зайчета и принцеси се движат нереално

пред някакво могъщо Нещо на име Здрав разум,

червени, устремени към слънцето звезди политат надолу. На дългата връв

е прикрепен танк, много лъскав, оригинална идея, който танцува

на нивото на храстите.

Лъскавочерен

Онзи обграден със смола парк.

Сапунени мехури и тиня в дробовете, въздух с цвят сепия
край огражденията, спомен. Хималайска мечка, танцуваща мечка,
скали и клетки. „Миша“ – викат децата. – „Баба Меца“
ли каза някой? Теди? – Мечките стъпват на цяло стъпало,
като нас.

Добри дела на мечката. Малки деца,
които ги водят за качулката. Дами със слънчеви чадъри
изследват своя живот в сянка. Пътеки, пълни с шишарки и паяци,
с крилати семена. Кехлибар, *бижу индискрет*, ще рече:
да казваш на хората повече истини отколкото понасят.

Ние сме отшелници.

Иконостасът се отваря, появяват се
три мечки. Релефен печат. Лъскава основа. Заобиколени сме
от кехлибарени дървета и къщи, футболни топки, сови.

Докато черните мечки придърпват крайчец от светлина в парка,
бяла, тъмата се изтича до кости,
светлина.

Пенест

Гората се разпенва. Отново и отново
се разпенва, стихва. Седиш на пейки в парка,
къпеш се в бледи идеи за вечер. Посвещаваш се
на съзерцание на облаци, на пластове красота
в огромното корито на съзнанието. Високоговорителят
на уличната лампа говори.

„Виж, той иде на небесните облаци!“ . Остава част,
която е непреводима. Не ще можеш никога да помислиш останалото.
Останалото ще е онова, което сполетява духа, когато лети.
Позволяваш вместо това да те налегнат облаци. Сенките им
по лицето ти. Тъмният облик на времето. Паркът се разхлажда,
пазачът се покашля.

Стълбът с лампата говори. Облаци на воали и вълни, недовършена
никога колекционерска сбирка. На пейките в парка шахматисти,
затварящи силите в кутийки. Троневи и власти.
Докато залязващото слънце запушва кладенците, пазачът на парка
кара всички облаци да се взривят. Сто грама, пешката
излиза напред.

Матов

Животните скучаят. Огромни кучета пред своите колиби
пазят останки и развалини от пруски замъци.

Хипопотамът пази мръсните си каменни плочи, мечата скала
пази сама себе си. В аквариумния басейн на телевизора
балончета с недвижими имоти. Анонси за вили текат под предаването
на черна лента.

Включвания, изключвания. Размътване на образа от малки балончета.

Балони с къщи, с панелни блокове, с нови постройки, които
прикриват историята на празнотата. Тук двадесет години
живял Кант. Тук са стояли църковни балони, където се е играел
баскетбол, кошове са висели от органични галерии, телецът в олтара,
градинар на Нищото.

Финото ни око вижда животни, които пазят балони.

Дългосрочен експеримент: да съхраниш балонче живо. Паркови механизми.

Изкуството на клетката. Люлеещото се електрическо конче пее. Малки деца
яздят из преходни стаи, из кехлибарени покои. Скоро
ще погълнат Хаманови речеви балони, сладкишчета и хапчета,
от които човек се пръска.

Антик

Откъслечни фрази в „кант стил“³ се носят из необята.

Глави на прочути мъже висят по стените на къщите.

Всичко е от камък. Хорът на флота пее своята песен

за Апокалипсиса, със сила, която достига даже

и до ушите на глухи ветерани. Глави по стените на къщите.

Портрети, непревзети от бурени.

Хорът на флота пее своята песен за немското кафене

и за руския пътепоказател. Пее за насочени на запад

остриета, полуизправени кораби и самолети, повърхностни

доказателства, по чиито корпуси слънцето се спуска, то всеки ден

излиза по площадите за всеки самоволно непълнолетен, който се разхожда по обед,

на своя парад.

На други места кости и емоционалности: ордени, патрони и

младежи в униформи. Сантимент, седимент, патриоти. Какво се отлага

в паметта, какво отлежава? Сред струпването от обувки

на непознати минавачи сега вървят и мъже с въдици и камouflажни атрибути.

Техният колективен ексцес в осезаемо зелено: шарки на петна, шарки на райета,

рай за рибите.

---

³ От англ. cant style – стил в рап музиката – Б. пр

Прозрачен

Носталгия по Едем. Сталин ни среща със следния лозунг:

Нека украсим родината си с градини. Нека

оберем цялото Дърво на познанието. Красивата безлюдност

на Красная гора сега добра ли е, или лоша? Вихрушка от места, където

мечтите във всеки миг стават реалност. В Едем

вали сняг.

Да станеш празен. Да понасяш празнотата. Да я разбираш.

Да не искаш вече да уловиш Господ в мига, когато създава градината.

Маг и глупак. Отнесени възвишения. Градът на градините К.

със своите разрушени и повторно открити гори

е всичко, за което си мислим преди заспиване. Ние сме

нови хора.

Пътепис от прагматична гледна точка. Парк

без изход, пътеките свършват при стените на богатите.

Това ли е изкуството, което в същото време изглежда и като природа?

Всеки парк е пълен с прокудени, носталгия по Едем.

Празнотата и нейните провинения. Така че говори, празнота, не те

виждам.

Из: Марион Пошман. Места назаем. Дидактически поеми и елегии. Берлин, Зуркамп, 2016.